МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗДІЙСНЕННІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

З б і р н и к
м а т е р і а л і в III–ї В с е у к р а ї н с ь к о ї
н а у к о в о-м е т о д и ч н о ї к о н ф е р е н ц і ї

14-16 квітня 2021 року,
м. Одеса

НТБ ОНАХТ

У Збірнику опубліковано матеріали ІІІ-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: підвищення ефективності використання інформаційних технологій у здійсненні освітнього процесу», яка проходила 14-16 квітня 2021 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою Одеської національної академії харчових технологій від 06.04.2021, протокол № 13.

Матеріали, занесені до Збірника, друкуються за авторськими оригіналами. За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України, Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, доктора технічних наук, професора Б.В. Єгорова.

Укладач Л.Д. Риженко

Редакційна колегія:

Єгоров Б.В.	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор, академік НАН України (голова редакційної колегії)
Трішин Ф.А.	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Дец Н.О.	директор Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцент
Ланженко Л.О.	начальник Навчально-методичного відділу НЦООП, к.т.н., доцент
Кручек О.А.	начальник Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцент
Корнієнко Ю.К.	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦІКТ, к.ф.-м.н., доцент
Мураховський В.Г.	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Агеєва І.М.	декан факультету менеджменту, маркетингу і логістики, к.е.н., доцент
Зімін О.В.	декан факультету низькотемпературної техніки та інженерної механіки, к.т.н., доцент
Купріна Н.М.	декан факультету економіки, бізнесу і контролю, к.е.н., доцент
Ліщенко Н.В.	декан факультету комп'ютерних систем та автоматизації, д.т.н., професор
Саркісян Г.О.	декан факультету технології вина та туристичного бізнесу, к.т.н., доцент
Соц С.М.	декан факультету технології зерна і зернового бізнесу, к.т.н., доцент
Ткач В.О.	декан факультету інноваційних технологій харчування і ресторанно-готельного бізнесу, д.е.н., професор
Шарахматова Т.Є.	декан факультету технології та товарознавства харчових продуктів і продовольчого бізнесу, к.т.н., доцент
Шестопалов С.В.	декан факультету комп'ютерної інженерії, програмування та кіберзахисту, к.т.н., доцент
Шпирко Т.В.	декан факультету нафти, газу та екології, к.т.н., доцент

УДК 37.01

ЦИФРОВІЗАЦІЯ В ОСВІТІ

С.Ю. Вігуржинська, В.І. Колесник,
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Світ трансформується під нову реальність, а зміни, що відбуваються в оточуючому нас просторі ведуть до глобальних перетворень суспільства. Загрози об'єктивного характеру являють собою небезпеку для економіки. Це зміни клімату, кібератаки, тероризм, організована злочинність і корупція, кампанії з дезінформації та інше.

У новій реальності, де панують мінливість і невизначеність, стають важливими зовсім інші інструменти та навички.

Розвиток нових інформаційних і комунікаційних технологій призводить до системних змін в усіх сферах суспільного життя, включаючи освіту. Свій вклад у таке явище додає загострення пандемії.

Відповідаючи на виклики сучасності, університетам, на наш погляд, доведеться перейти:

- від освітніх програм, які орієнтують студентів на навчання за обраними напрямками, до здобування компетенцій, які на практиці сприяють пошуку нестандартних рішень;
- від передачі визначених знань до формування вміння самостійно сприймати нові знання та успішно адаптуватися до мінливих вимог суспільства;
- від епізодичного навчання новим знанням до постійного розвитку компетенцій.

Для того, щоб відповідати викликам часу, слід підвищити статусне значення гуманітарних і економічних знань для створення та розвитку штучного середовища, яке оточує багатогранну діяльність людини. Необхідно привести у відповідність роль гуманітарних і економічних знань до високих вимог інноваційності сучасної економіки. Такий підхід дозволить підвищити актуальність наукового пошуку в сфері розвитку компетенцій університетської освіти. Найважливішими факторами формування таких компетенцій є:

- розвиток нових відносин та становлення нової моделі поведінки людини по відношенню до природи і суспільства;
- формування гнучкої системи управління;
- розвиток підприємницької діяльності з урахуванням нових обставин, в умовах нової реальності;
- інтеграція національної економіки до світового економічного простору;
- підвищення рівня політичної, правової та соціальної стабільності;
- покращення інвестиційного клімату.

Світова спільнота вимірює здатність та підготовленість національних економік до прийняття цифрових технологій в якості ключового фактору

економічних перетворень в бізнесі, уряді і суспільстві в цілому. Для оцінювання країн приймають до уваги три ключові фактори: знання (здатність країни розуміти та вивчати нові технології), технології (здатність розробляти цифрові інновації) та готовність до майбутнього. Під час досліджень оцінюють спроможність країн вивчати та втілювати цифрові технології в якості ключового фактору трансформації бізнеса, державного управління і суспільства у широкому розумінні. У світовому рейтингу цифрової конкурентоспроможності Україна підійнялась на три сходинки, зайнявши 58-е місце з 63 можливих. Лідерство зберігають США, Сінгапур та Швеція.

Сучасні цифрові технології забезпечують можливість працювати над будь-яким проектом в групі, обмінюватись думками та ідеями. Така технологія, як інтерактивні планшети для презентацій, вебінарів та конференцій, забезпечує можливість викликати зацікавленість більшої кількості учасників, в той час, як 4D-технологія моделювання дозволяє учасникам візуалізувати практично будь-яку ідею на екрані, полегшуючи рішення складних проблем творчим та неформальним способом.

Не менш важливою тенденцією розвитку освіти в умовах глобалізації стане її інституційне перетворення. Сьогодні ми вже стоїмо на початку етапу, коли наведені вище тенденції цифрового та онлайн-навчання будуть вимагати свого організаційного оформлення в закладах освіти нового типу. Доведеться переглянути суть освіти і визначити у чому полягає її значення, що і хто для неї є дійсно важливим. Освітні інновації, а також фактичне стирання кордонів між окремими країнами забезпечать доступ до будь-якого навчального контенту в інтернеті, кількість якого сьогодні зростає лавиноподібно. Таким чином, освіта майбутнього має за мету забезпечення пізнання нових мов та культур, знайомство з новими людьми, віртуальні подорожі, набуття знань та навичок практично не виходячи з дому. Але, у той самий час, вона буде підвищувати рівень критичного мислення здобувача, прищеплювати йому лідерську мотивацію разом зі здібністю працювати у команді.

Впровадження інноваційних цифрових технологій та розвиток нових педагогічних методів на їх основі змінить не тільки форми та засоби викладання, але вплине на все фізичне середовище, в якому воно здійснюється. Сучасна освітня система потерпає від кризи креативності. Більшість занять слабо заохочують учнів до самостійного пізнання нового, встановлення об'єктивного зв'язку між отриманими знаннями та оточуючим реальним світом. Вкрай важливо передати слухачам здатність спрямувати свою уяву на пошук нестандартних відповідей на стандартні питання. Замість використання стереотипних моделей клас майбутнього повинен стати не місцем передачі знань, а місцем розвитку людського розуму, головна задача якого – творчість та інновації, а не механічна відповідь на тести.

Незважаючи на позитивні прогнози діджиталізації освіти, важливо відмітити низку проблем та ризиків, які заважають успішній реалізації даного процесу. Цифровізація посилить соціальну нерівність в суспільстві, оскільки її результати не можуть бути доступні усім в однаковій мірі. Цифрова реаль-

ність потребує відповідних знань, професійних навичок для взаємодії з реаліями цифрового середовища та, напевно, не менш важливого фактору – наявності матеріальних коштів.

Виникає певна складність в оцінюванні знань десятків тисяч людей, які навчаються на онлайн-курсах. Надання онлайн-платформами освітніх ресурсів не дає гарантій того, що людина зможе засвоїти наданий матеріал. Онлайн-курси обмежують передачу практичних вмінь. Для деяких спеціальностей, таких як програмування, це можна зробити за комп'ютером. Але немає способу практикувати виключно онлайн у галузі фізики або хімії. І це проблема для більшості спеціальностей [1]. Роботодавці не завжди довіряють освіті, яку здобуто на екрані, віддаючи перевагу кандидатам на посаду, які навчався в традиційній формі. Для подолання такого стереотипу потрібен час та багато позитивних прикладів аби подолати існуюче ставлення до «онлайн-фахівців».

Цифровізація – це також перевірка на закоріненість суспільної моралі. Визнання універсалістських претензій надмірними провокує визнання відносності моральних норм, розмиття меж у поняттях «що можна, а що – ні», «що є добре та що – погано». Це призводить до розгойдування тих основ, які закріпилися у свідомості суспільства як моральні устої, як дещо міцне та непохитне [2]. Одним з наслідків діджиталізація освіти може стати зниження креативності слухачів. Багато хто зі студентів підмінює свій інтелектуальний пошук компіляцією вилучених зі «світового павутиння» фрагментів готових рішень. Такі суб'єкти живуть ілюзією, що наявність гаджету в кишені – це і є їх знання. Частина «цифрового покоління» впевнена, що знання здобувають завдяки легкому дотику пальцем екрану, що виключає напруження інтелекту та працю душі. Звідси витікає необхідність твердого упередження в тому, що вища освіта, окрім професійної підготовки, повинна пропагувати фундаментальні моральні цінності, висвітлювати їх сенс та значення як в професійній діяльності, так і в гармонізації життя.

Світова освіта сьогодні стоїть на порозі величезних перетворень, які будуть обумовлені подальшою інтеграцією нових технологій в освітній процес. В той самий час, освіта знаходиться в стані активного пошуку найбільш ефективної моделі їхнього впровадження, застосовуючи принцип найменш болісного поєднання традицій з інноваціями. З метою підвищення ефективності діджиталізації, як тренду розвитку світової економіки та суспільства, необхідно виявляти виклики та можливі негативні наслідки цифровізації, вчасно складати та реалізовувати програми керування відповідними ризиками.

Література

1. Маниковская М. А. Цифровизация образования: вызовы традиционным нормам и принципам морали // Власть и управление на Востоке России. 2019. № 2. С. 100-106.

2. Шаповалов А.С. От «E-learning» к «E-learning 2.0» и «Massive open online courses»: развитие онлайн-обучения // Международный журнал экспериментального образования. 2014. № 7. С. 52-55.

159	ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ОСВІТИ В УКРАЇНІ **Т.В. Константинова, В.А. Шалений**, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	**355**
160	ЦИФРОВІЗАЦІЯ В ОСВІТІ **С.Ю. Вігуржинська, В.І. Колесник**, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	**357**
161	ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА ТЕХНІЧНИХ НАУК **Н.В. Жихарєва, В.О. Когут**, Одеська національна академії харчових технологій, м. Одеса	**360**
162	ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ **Л.Г. Віннікова**, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	**361**
163	РАДИКАЛЬНІ ЗМІНИ ВИЩОЇ ОСВІТИ – ВИМОГИ ЧАСУ **І.І. Савенко**, Одеська национальна академия харчових технологій, м. Одеса	**362**
164	ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС **Ю.В. Дьяченко, І.М. Агеєва, І.О. Седікова, Є.М. Коренман**, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	**364**
165	ВИКЛИКИ ДЛЯ ВИЩОЇ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ІМОВІРНІ ШЛЯХИ ЇЇ РОЗВИТКУ **Ю.О. Левтринська**, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	**367**
166	ФОРТИФІКАЦІЯ - ЯК НАУКОВА ОСНОВА РОЗРОБКИ Й УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ **Л.М. Тележенко, І.М. Калугіна**, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	**370**
167	ПРОБЛЕМА УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ **Г.А. Черняк, Є.Р. Петракова**, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	**372**
168	МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ЗВО ЯК ЗАСІБ СТАНОВЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ **В.В. Немченко, Г.В. Немченко**, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	**375**
169	СУЧАСНЕ ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ **А.Д. Салавеліс, І.М. Калугіна, С.Л. Колесніченко**, Одеська національна академія харчових технології, м. Одеса	**377**
170	НАБУТТЯ ЗНАНЬ І НАВИЧОК З БЖД, ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ - ВИБІРКОВІСТЬ ЧИ ЖИТТЄВА НЕОБХІДНІСТЬ? **В.М. Лисюк, О.О. Фесенко, С.М. Неменуща**, Одеська національна академія харчових технології, м. Одеса	**379**
171	КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД У ВИЩІЙ ОСВІТІ **О.В. Тарасова**, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	**382**
	СЕКЦІЯ 4	**385**
172	УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ **Б.В. Єгоров, І.В. Солоницька, Ф.А. Трішин**, Одеська національна академія харчових технології, м. Одеса	**385**

ПЕРЕЛІК ЗВО УКРАЇНИ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ІІІ-ій ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

1. Державний університет інфраструктури та технологій, м. Київ
2. ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ»
3. Івано-Франківський національний медичний університет
4. Одеський національний медичний університет
5. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», м. Київ
6. ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
7. Херсонська державна морська академія
8. Kyiv National University of Technologies and Design
9. Харківський національний університет радіоелектроніки
10. Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
11. Львівський національний університет імені Івана Франка
12. Державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, м. Переяслав
13. Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
14. Вінницький національний агарний університет, м. Вінниця
15. Харківський національній університет внутрішніх справ
16. Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ
17. Національний університет харчових технологій, м. Київ
18. Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, м. Сєвєродонецьк
19. Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
20. Донецький національний медичний університет, м. Маріуполь
21. Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького
22. Київський національний торговельно-економічний університет
23. Одеський національний політехнічний університет
24. Покровський педагогічний фаховий коледж, м. Покровськ
25. Донбаський державний педагогічний університет, м. Слов’янськ